

Moravskoslezská pobočka České botanické společnosti v roce 2014

Česká (Československá) botanická společnost (ČBS) je organizace s více jak stoletou tradicí, sdružující zájemce o botaniku v širokém slova smyslu. Přispívá tak k utváření občanské společnosti, kterou britský politolog Gordon White definuje jako přechodnou oblast mezi státem a rodinou, která obsahuje organizované skupiny či sdružení, které jsou oddělené od státu, těší se jisté míře autonomie ve vztahu k státu a jsou vytvořené dobrovolně členy společnosti s cílem ochraňovat nebo rozšiřovat svoje zájmy, hodnoty nebo identity. V regionech působí ČBS obvykle prostřednictvím svých poboček a jednou těchto poboček je také Moravskoslezská pobočka České botanické společnosti, která sídlí ve Valašském Meziříčí od roku 2011 a sdružuje zájemce o botaniku především z oblasti severní, střední a východní Moravy a Slezska. Hlavní náplní činnosti pobočky je pořádání terénních exkurzí, workshopů, determinačních setkání, vícedenních floristických minikurzů i dalších akcí, jejich cílem je podporovat a rozvíjet botanickou činnost v regionu Slezska a severní Moravy. Tento cíl se pobočce dařilo plnit také v roce 2014.

Začátek nového kalendářního roku a první aktivita pobočky je už tradičně spojena s výroční schůzí, která proběhla 1. III. 2014 v Muzeu regionu Valašsko, v pobočce zámku Kinských ve Valašském Meziříčí. Součástí tohoto setkání byl inspirativní blok přednášek a krátkých sdělení. Příspěvky na témata spojená s regionem severovýchodní Moravy přednášeli (řazeno abecedně):

- a) přednášky: Bureš Leo (Ekoservis Jeseníky): Představení knihy Chráněné a ohrožené rostliny CHKO Jeseníky; Mládek Jan (PřF UP Olomouc): Hledání Achillovy paty třtiny křovištní (*Calamagrostis epigejos*); Ritzka Tomáš (PřF UP Olomouc): Vliv inokulace semen rhizobakteriemi na uchycení jetelovin v travním porostu s dominancí *Calamagrostis epigejos*; Tkáčiková Jana (Muzeum regionu Valašsko): Síťové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín v roce 2013;
- b) výzvy a krátká sdělení: Hlisnikovský David: Seriál o rostlinách Karpat – navrhovaná nová rubrika časopisu Acta Carpathica Occidentalis; Kocián Petr a Hlisnikovský David: Adventivy severní Moravy a Slezska – nový seriál v časopise Acta Musei Beskydensis; Kocián Petr: Nálezová databáze Moravskoslezské pobočky ČBS; Nytra Lukáš (ZO ČSOP Cieszynieanka): Představení činnosti nové ZO ČSOP Cieszynieanka; Podhorný Jarek (ZO ČSOP Hořepník Prostějov): Jitřenka – floristické exkurze v Politavě a na Ždánicku.

Během roku 2014 proběhlo 7 floristických exkurzí, jak v samostatné režii pobočky, tak ve spolupráci s dalšími státními i nevládními organizacemi. Jedna exkurze byla zaměřena na mechorosty, jímž byl věnován také praktický workshop k determinaci vybraných druhů. Uskutečnil se také třídenní floristický minikurz na Hornolidečsku a již tradiční podzimní determinační setkání.

PŘEHLED JEDNOTLIVÝCH AKCÍ V KALENDAŘNÍM POŘADÍ:

19. IV. 2014, Bryologická exkurze do Přírodní rezervace Kutaný a Halvovský potok ve Vsetínských vrších. Navštívili jsme zbytky jedlobukových lesů ve dvou přírodních rezervacích Kutaný a Halvovský potok. Vedoucí: Svatava Kubešová (Moravské zemské muzeum Brno) a Jana Tkáčiková (Muzeum regionu Valašsko).

10. V. 2014, Bryokurz pro začátečníky – pokračování. Workshop zaměřený na základy bryologie proběhl ve spolupráci s Muzeem regionu Valašsko a Gymnáziem Fr. Palackého ve Valašském Meziříčí. Organizátorky a vedoucí: Svatava Kubešová (Moravské zemské muzeum Brno) a Jana Tkáčiková (Muzeum regionu Valašsko).

17. V. 2014, Exkurze do NPR Špraněk. Viděli jsme vápnomilné bučiny, suťové lesy, dubohabřiny a vegetaci skalních štěrbin a zastíněných vápencových skal. Vedoucí: Martin Dančák a Martin Duchoslav (PřF UP Olomouc).

7. VI. 2014, Exkurze zaměřená na trávy. Navštívili jsme zachovalé luční biotopy v okolí města

Vsetín: PP Vršky-Dřlvy, PP Ježůvka, údolí Velký a Malý Skalník a Valova skála. Viděli jsme dubohabřiny, luční prameniště, suché louky i pastviny. Vedoucí: Martin Dančák (PřF UP Olomouc).

13. až 15. VI. 2014, Floristický minikurz na jižním okraji Vsetínska a na severu Valašskokloboucka (okr. Vsetín, Zlín). Vydali jsme se po stopách „velkého“ floristického kurzu Valašské Klobouky z roku 1973. Cílem akce, která se konala v Horní Lidči, bylo prozkoumání opomíjeného území mezi dvěma CHKO (Beskydy a Bílé Karpaty) z pohledu botanického. Exkurzní trasy vedly především do míst mimo CHKO mezi Horní Lidčí, Valašskými Klobouky a Vizovicemi. Výsledky kurzu se připravují k publikování v roce 2015. Organizátoři: Jana Tkáčiková (Muzeum regionu Valašsko), Martin Dančák (PřF UP Olomouc) a Karel Fajmon (SCHKO Bílé Karpaty).

21. VI. 2014, Botanika na sjezdovkách. Tato exkurze vedla na Soláň ve Vsetínských vrších a proběhla ve spolupráci se Správou CHKO Beskydy. Navštívili jsme sjezdovky na hřebenu Soláně a ověřili výskyt druhů *Botrychium lunaria*, *Coeloglossum viride*, *Gladiolus imbricatus*, *Ophioglossum vulgatum*, *Pyrola rotundifolia*, *Traunsteinera globosa* aj. Vedoucí: Marie Popelářová (SCHKO Beskydy).

28. VI. 2014, Rejvíz. Exkurze do NPR Rejvíz proběhla ve spolupráci se Správou CHKO Jeseníky. Navštívili jsme podmáčené a rašelinné louky, otevřená vrchoviště a přechodová rašeliniště, podmáčené a rašelinné smrčiny, blatkový bor a Malé mechové jezírko. Vedoucí: Radek Štencel (SCHKO Jeseníky).

3. VIII. 2014, Botanická zahrada PřF UP v Olomouci. Komentovaná prohlídka nejstarší botanické zahrady na Moravě a skleníkového areálu Flory Olomouc. Vedoucí: David Cigánek (Botanická zahrada, UP Olomouc).

24. VIII. 2013, Za zbožnou kostelní flórou a hřbitovním kvítím Oderských vrchů. Automobilová exkurze byla zaměřena na rostliny zdiv a zplanělé druhy. Vedoucí: David Hlisenkovský.

30. VIII. 2014, Exkurze za vrbami ve středním Pobečví a v Moravskoslezských Beskydech. Navštíveny byly přibřežní biotopy Rožnovské Bečvy v okolí Rožnova pod Radhoštěm, poté jsme se přesunuli proti proudu k přehradě na Horní Bečvě a dále do nitra Moravskoslezských Beskyd na Bílou a do Starých Hamrů. Viděli jsme běžné zástupce rodu *Salix* včetně kříženců a také druhy vázané na karpatské divočící toky *Salix daphnoides* a *S. elaeagnos*. Vedoucí: Radim Vašut a Blanka Brandová (PřF UP Olomouc).

22. XI. 2014, podzimní determinační setkání. Již tradiční setkání proběhlo v Muzeu regionu Valašsko v zámku Kinských ve Valašském Meziříčí a bylo věnováno jednomu z determinačně obtížnějších rodů rostlin – chrpám. Seznámili jsme se s klíčovými znaky běžnějších druhů chrp i kříženců. K dispozici byla prezentace o našich zástupcích rodu *Centaurea* s důrazem na sekci *Jacea* a ukázkové herbářové položky z Herbářové sbírky Katedry botaniky PřF JU v Českých Budějovicích. Lektor: Petr Koutecký (PřF JU České Budějovice).

DALŠÍ AKTIVITY A DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE:

Významnou aktivitou, kterou se v roce 2014 podařilo uskutečnit, bylo vydání třetího čísla časopisu Zprávy Moravskoslezské pobočky ČBS (Muzeum regionu Valašsko, Vsetín, 72 pp.). Redakční rada pracovala ve složení: Petr Kocián – předseda, Blanka Brandová, Martin Dančák, David Hlisenkovský, Veronika Kalníková, Svatava Kubešová, Marie Popelářová a Jana Tkáčiková. Třetí číslo časopisu bylo rozšířeno o dvě samostatné přílohy věnované výsledkům pilotního projektu záznamu rostlin do připravované nálezové databáze (KOCIÁN & HLISENKOVSKÝ 2014) a výsledkům minifloristického kurzu na Osoblažsku 2013 (MRUZÍKOVÁ & HLISENKOVSKÝ 2014).

V roce 2014 pobočka zaštitila pokračování projektu zaměřeného na floristický průzkum území vsetínského okresu – Síťové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy (TKÁČIKOVÁ et al. 2014). Tomuto projektu je věnována samostatná webová stránka www.mapovani-niv.cz, na které jsou průběžně zveřejňovány aktuální výsledky.

Podrobné zprávy o aktivitách pobočky jsou průběžně umísťovány na webových stránkách pobočky (www.ms-cbs.cz), které spravuje Petr Kocián. Na stránkách jsou k dispozici jak organizační

informace (členství, poplatky, atd.), tak výsledky a postřehy z exkurzí i další botanické materiály a data vztahující se k regionu severovýchodní Moravy.

V roce 2014 měla pobočka 56 členů, z toho 27 členů ČBS (v roce 2014 rozšířilo řady osm nových členů).

Výbor pobočky v roce 2014 pracoval ve složení: Martin Dančák (předseda), Jana Tkáčiková (místopředsedkyně), Marie Popelářová (jednatelka), Petr Kocián (hospodář) a David Hlisenkovský (člen výboru).

Moravskoslezská pobočka ve svých řadách ráda uvítá všechny zájemce o botaniku nejen z regionu střední, severní a východní Moravy a Slezska. Pokud byste se chtěli stát členy pobočky, veškeré potřebné informace najdete na internetových stránkách www.ms-cbs.cz.

LITERATURA

KOCIÁN P. & HLISNIKOVSKÝ D. (eds) (2014): Nálezová databáze Moravskoslezské pobočky ČBS a záznamy rostlin během pilotního projektu. *Zprávy Moravskoslezské pobočky ČBS, Vsetín*, 3, Příloha 2: 1–12.

MRUZÍKOVÁ Z. & HLISNIKOVSKÝ D. (eds) (2014): Výsledky floristického minikurzu Moravskoslezské pobočky ČBS po Osoblažsku (7.–9. června 2013). *Zprávy Moravskoslezské pobočky ČBS, Vsetín*, 3, Příloha 1: 1–48.

TKÁČIKOVÁ J., DANČÁK M., HLISNIKOVSKÝ D. & HLAVATÁ J. (2014): Síťové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín v roce 2014. Ms., 17 pp. [Depon. in: Muzeum regionu Valašsko, Valašské Meziříčí.]

MARTIN DANČÁK¹ & JANA TKÁČIKOVÁ²

¹Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, Katedra ekologie a životního prostředí, Šlechtitelů 11, CZ-783 71 Olomouc; e-mail: martin.dancak@upol.cz

²Muzeum regionu Valašsko, Horní náměstí 2, CZ-755 01 Vsetín; e-mail: tkacikova@muzeumvalassko.cz